

1890-01-28

AFSENDER

Johan Rohde

MODTAGER

Emil Hannover

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Generel kommentar:

Hannover har i sit brev 27/1/1890 også udtrykt utilfredshed med Martin Nyrops forslag til Højbro Plads. Det er på baggrund heraf, han er kommet med de ændringsforslag, som Rohde her kommenterer.

Afsendersted:

København

Omtalte personer:

Martin Nyrop

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Rohde bryder sig ikke om Martin Nyrops forslag til en omlægning af Højbro Plads, som er blevet fremlagt af Foreningen til Forskønnelse af København. Rohde kommenterer en række ændringsforslag Hannover agter at komme med til Foreningens struktur. Rohde kritiserer endvidere den hengemte placering af en række offentlige monumenter i København og foreslår, at nogle af dem får en mere prominent placering i det offentlige rum.

TRANSSKRIFTION

Nyhavn 22. D. 28 - I. 90 - .

Kjære Ven! At De ikke vil eller kan skrive imod Nyrops Projekt, gjør mig ondt. Havde jeg Tid — hvad jeg slet ikke har for Øjeblikket, eftersom jeg maler baade om Dagen og om Aftenen — og havde jeg navnlig lidt mere Begreb om disse dekorative Sager, der er et Miskmask af Arkitektur og Plastik eller ingen af Delene, saa lod jeg ikke være — jeg gaar omtrent daglig over Højbro, og daglig, altsaa Resten af mit Liv, vilde jeg have én Ærgrelse til. At De ikke forstaa Tegningen, undrer mig; vel er den yderlig slet som alle Arkitekturtegninger..., men den, jeg saa i sin Tid (vistnok omdelt af "Foren.[ingen]til Kjøb.[enhavns] Forskj.[ønnelse]") var, hvis jeg ikke husker fejl, forsynet med en Grundplan, saa man ved Sammenligningen med selve Pladsen, fik et Begreb om Størrelsesforholdene, og det er navnlig eller blandt meget andet dem, der især ere vanvittige, hvad Folk, jeg har talt med om Sagen, ogsaa have lagt Mærke til.

Med Hensyn til indlagte Foredrag med Forslag til Lovforandring, da kan jeg kun sige, at skjønt jeg ikke er Medlem af Foreningen, vilde jeg personligt være meget glad ved, at det fremkommer paa Generalforsamlingen; De har sikkerligt fuldt ud Ret i, hvad De siger, og kunde De virkelig bruge det til, at Foreningen gav sig til at plante Træer vil De have sat Dem et misundelsesværdigt Eftermæle. Ære være Monumenter, men de Værker,

[2]

som Byen Kjøbenhavn eller dens Borgere i det senere Aar har faaet gjemt omkring paa de mærkeligste Steder,

(f. Ex H. C. Andersen, Chr IV. Thorvaldsen Tordenskjold[,]
Tycho Brahe *)¹ har man ikke synderlig Glæde af.

—

Jeg har kun nogle Bagateller at tilføje eller nogle
Henstillinger at gjøre, jeg skal fremkomme nu med dem
[til] Dem, idet jeg nu læser Deres Manuskript igjennem.
De siger at Planen til Højbro Omlægning er fremkommet
Offentligheden for Øje igjennem et Ugeblad; saavidt
jeg véd har Foreningen sidste Foraar omdelt en Plan
(som maaske er den samme som i Ill.[ustreret] Tid.[ende]). Men jeg
vil med det samme spørge Dem, om De .. ved, hvad
Del Foreningen for Øjeblikket har i Projektet, og hvad
Del Magistraten, er det virkelig Mening aft Forenin-
gen af sine Midler skal omlægge Pladsen? Jeg
kan næppe tænke mig, at den er i Stand dertil; da
en saadan Historie sikkert koster 5-6 Gange saameget
som hele Foreningens Kapital.

Med Træerne kan jeg tænke mig en Opposition fra
en Del af Byens Borgere nemlig de handlende og
Husejerne, saadanne har flere Steder faaet Lov
til at hugge smukke gamle Træer om, fordi det hed
sig, at de skadede Ejendommen.

Med Hensyn til Deres Forslag om en levende
Agitationsforening er jeg ligeledes fuldt ud enig med
[3]

Dem, men her forekommer det mig, at hvis De
virkeligt vil opnaa noget, er det nødvendigt at
opstille bestemte Fordringer; men[?] sikkert har noget
lignende, som det, De nu udtaler, foresvævet de
oprindelige Stiftere.

Jeg mener hermed, at der bestemmes paa Gene[-]
ralforsamlingen, at der skal holdes et bestemt
Antal Foredrag, Møder eller Sammenkomster til
Opnaaelsen af Foreningens Planer, thi ellers nøjes
Foreningen med at sove Aaret igjennem lige til Gene-
ralforsamlingen, der skal holdes inden Udgangen af
Januar og derfor ganske betegnende for Forretnings-
gangen og Ivrigheden udskydes til den 31.

—

Jeg skal henlede Deres Opmærksomhed paa et Forhold,

som maaske ikke er praktisk gennemførlig herhjemme; men men som er et Exempel paa, hvorledes en saadan Forening kan virke: der er tyske Byer, hvori .. lignende Foreninger uddele Præmier til de Husejere, der bygge de smukkeste Facader. Endvidere kommer jeg til at tænke paa de nydelige smaa Bronze-Drikkevandsfontæner i Paris,² dem der er opkaldt efter en rig Englænder, der har skjænket Byen dem — saa husker De dem nok. —

—
De foreslaar at Bestyrelsen skal tælle mindst et Magistratsmedlem, mindst én Borgerrepræsentant og mindst en Rigsdagsmand; det forekommer mig

[4]

mig ligesaa ønskeligt som mindre rigtigt at indsætte denne Bestemmelse i en Lov for en Forening, der jo ikke kan være sikker paa, at just en Rigsdagsmand eller Borgerrepræsentant eller Magistratsmedlem netop altid er Medlem af Foreningen — ; i hvert Fald maa der tilføjes i Lovene forudsat at Mænd med de ovenfor nævnte Tillidshverv ere Medlemmer af Foreningen. — Det samme gjælder Bestemmelsen om en Kunsthistoriker, som er en endnu sjældnere Fugl end en Rigsdagsmand.

Ja det er, hvad jeg har at bemærke i Øjeblikket og forresten god Lykke paa Fredag.

Undskyld den sjuskede Form, men jeg er kommen Træt hjem, og det er bleven sent. —

Venlig Hilsen og til Slut, hvad jeg skulde have Ssagt først, megen Tak for sidst.

Deres Ven

Johan Rohde

Jeg har indlagt et Brev til Deres Kone med en Tak, — som da ogsaa gjælder Dem, for Venligheden at vilde se mig i paa Torsdag.

—

* à propos var det ikke ogsaa en Opgave at faa enkelte af vore bedre hengemte Statuer dragne frem af Mørket og stillede paa andre Pladser, hvor de kunde være til nogen Glæde.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

¹ De omtalte monumenter er henholdsvis August Saabyes (1823-1916) af H.C. Andersen opstillet i Kongens Have 1880, muligvis Bertel Thorvaldsens selvportræt opstillet i Kunstakademiets have og Thorvaldsens portrætstatue af Christian 4., opstillet ved Rosenborg 1863-1888 samt H.V. Bissens (1798-1868) portrætstatuer af Tordenskjold (1863, opstillet 1876 i Korsurtegården ved Holmens Kirke) og Tycho Brahe (1859, opstillet 1876 ved Københavns Observatorium).

² Rohde tænker her på de parisiske Wallace-vandposter, opkaldt efter Sir Richard Wallace (1818-1890), som donerede dem til byen i 1872.

Nykøbenhavn 22. . . D. 28 - I. 90 - .

Kjære Ven: At De ikke vil eller kan skrive omst Nyroops
Projekt, gjør mig ondt. Harde jeg Tid - hvad jeg selv ikke
har for Øjeblikket, eftersom jeg melder hvad en Dagen og en
Aften - og havde jeg navnlig lidt om Regret om
Disse Schortis Sager, De er et Miskemask af Arkitektens
og Plastens alle ingen af Delene, som lod sig ikke vares
- jeg gaar omkring daglig over Sløjber, og daglig, altsaa
Resten af mit Liv, med sig har en Logoriser til-
at De ikke forklar Tegningerne, imøde mig; selv at den
gæstlig selv som alle Arkitekttegningerne, men Dem, jeg
den i sin Tid (indtøkk om det af Færd. til Nygø.
Forskj.) var, hvis jeg ikke havde sig, forsynet med
en Grønplan, saa min end Sammentegningerne
med alle Resten, sit et Regret om Størrelses-
forholdene, og det er navnlig alle blandt mig
om det Dem, de især er uanselige, hvad Folk, jeg
har vist med en Sagen, og har haft Mødet til

Men Husk sig indlægge Forslag med Forslag til
Løftgænging, da kan jeg kun sige, at dyndt jeg
ikke er næsten af Foreningerne, vilde jeg personligt
som meget lyst ved, at de fremkommer fra
Generalforeningerne; De har selvstændigt følt en Del
i, hvad De siger, og kunde De virkelig bringe det
for, at Foreningerne gaar sig til at planke over
til De kan ses Dem et misundelsesværdigt
Etkornet. At den Monumental, men de Væger,

som Byen Kjøbenhavn eller dens Dage; de senere Aar
har jo vist gjent omkring paa de mægtige Steer,
(j. f. H. C. Andersen, Ch. IV. ~~Tænkningen~~ Tordenskjold
Tycker Bræke*) har man ikke synligt Glæde af.

Jeg har kun nogle Dagestiller at tilføje eller nogle
Hensidninger at gjøre; jeg skal fremkomme med den
Den, idet jeg vil have dens Omvæltning igjennem
De siges at Planen at Højens Omvæltning er ~~fremkommet~~
Opfyldelsen for Øjeblikket er Mægtigt; seend
jeg vil have Foreningen vilde forans om det er Plan
(som omvendt er den samme som i Tlh. Tid.). Om jeg
vil med det samme opføre Dem, om de det, hvad
Det Foreningen for Øjeblikket har; Tilføjet, og hvad
Det Mægtigt; er de vilde. Omvæltning af Forenin-
gen af sin Omvæltning skal omlegge Pladsen? Jeg
kan endog tænke mig, at den er stand det; da
en saadan Historic vilde koste 5-6 Gang saamy
som hele Foreningens Kapitaler.

Om Træer kan jeg tænke mig en Opportunity for
en Del af Byens Dage nemlig de handterende
Hensidninger; saadanne har flere Steer ja vist det
at vilde smukke gamle Træer an, først det vil
sig, at de skadede Ejer dem.

Om Hensyn til dens Forslag om en levende
Agitationsforening er ~~tilføjet~~ fuldt ud mig med

dem, men her forekommer det mig, at hvis De
virkelig vil opnaa noget, er det nødvendigt at
opstille bestemte Forsaet; men sikkert her noget
lignende, som det, De mig indkalder, foresætter De
oprindelig Stykke.

Jeg mener hermed, at der bestemmes ved den Gene-
ralforsamling, at der skal holdes et bestemt
Antal Forening, Møder eller Sammenkomster til
Opnaaelse af Foreningens Planer, thi ellers vil
Foreningerne med et stort Aars igjennem ligge til Gene-
ralforsamlingen, der skal holdes inden Udgangen af
Juni og de for ganske betydeligt for Forsamling-
gangen og Tilværelsen end høres til den 31.

Jeg skal herved den Opmærksomhed paa et Forhold
som ganske ikke er praktisk gjennemføreligt; men
som er et Eksempel paa, hvorledes en saadan For-
sætning kan virke: De er tydelig Dyrer, hvori de
lykkede Foreninger inddele Præmier til de Til-
lygere, der bygge de smukkeste Facader.

Men det kan man sig her til at tænke paa de nydelige
smaa Porcelæn-Drikkerne for Land; Paris, den
der er opholdt efter en rigtig Englands, der har slig
til Dyrer den - den hører De den ud. -

De foreslår at Beskytteren skal helle mindst et
Majestæts medlem, mindst en Dyrerrepresentant og
mindst en Rigsdaysmand; det forekommer mig

At ligesom ønsket som mindre rigtig at indrette
med ^{distinktionelle}
i en lov for en forening, der jo ikke kan van-
sigte for, at gjøres en Rigsdagmand eller Rigs-
representant eller Magistrats medlemmet altså
et medlem af foreningen; i hvert fald man
de tilføjes i loven forudsat at medlemmet
de ikke fremmede Tollerit hver ved medlemmet af
foreningen. — Det samme gælder Prosten mellem
om en Kunsthistoriker, som er en anden sjældnen
ting end en Rigsdagmand.

Ja det er, hvad jeg har at bemærke i Øjeblikket
og forresten god Lykke på fredag.

Undskyld den sjældne Form, men jeg er kom en
træt hjem, og det er blivt sent. —

Venlig Hilsen og et Skud, hvad jeg stans kan
Sjogts fird, om jeg tale for sig.

Dens Ven

Yours Truly

Jeg har indlagt et Par til den Rime med
en Tale, — som de gode gæster Døren, for
Vedligeholdet at vilde se mig ~~at~~ på Torsdag.

* à propos var det ikke gaaet en Opgave at for enkelte af
vort liden hængende Statuer draget frem af Mødet
og stillet på andre Plasser, hvor de kunde være til nogen
Gode.